

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců Mgr. Michala Bobka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **T. R.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2022, č. j. MPSV-2022/147644-421/2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2023, č. j. 2 Ad 31/2022-48,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Nejvyšší správní soud obdržel kasační stížnost žalobce proti v záhlaví označenému usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“). Městský soud výrokem I. uvedeného usnesení přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. Výrokem II. však zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů.

[2] Městský soud konstatoval, že ačkoli žalobce splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, ustanovení zástupce z řad advokátů není ve smyslu § 35 odst. 10 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nutné k ochraně jeho práv. Žalobcem formulovaná žaloba je totiž podle městského soudu nejen perfektní z hlediska všech náležitostí, ale též relativně podrobná, a tudíž projednatelná. Případ žalobce je v žalobě dostatečně vyličen a žaloba obsahuje zásadní argumentaci, jíž se žalobce svého nároku domáhá. Věc v původním řízení, týkající se vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, přitom nelze označit za skutkově ani právně složitou.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti v záhlaví uvedenému usnesení městského soudu kasační stížnost, s níž spojil návrh na ustanovení právního zástupce.

[4] Stěžovatel namítl, že městský soud mu měl právního zástupce pro řízení ustanovit. Navrhl proto napadené usnesení zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel jako konkrétní důvody pro tento svůj závěr uvedl, že správní právo je velice složité, projednávaná věc je pro něj stěžejní, dotýkající se ho osobně a ohrožující ho fakticky a objektivně dlouhodobě na životě a zdraví, přičemž jeho zdravotní stav mu nemusí umožnit zúčastnit se osobně řízení. Následně žalobce formuloval tři podle něj stěžejní právní otázky, jež se týkají povinnosti správních orgánů aplikovat normy ústavního pořádku a procesního postupu v rámci realizace práva na soudní ochranu a zajištění hmotné podpory a základních životních potřeb.

[5] Vzhledem k tomu, že kasační stížnost směřuje proti procesnímu usnesení, které se dotýká výlučně stěžovatele, nevyzýval Nejvyšší správní soud žalovaného k vyjádření.

[6] K žádosti stěžovatele o ustanovení zástupce Nejvyšší správní soud uvádí, že z usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 – 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, plyne, že ač je povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právnického vzdělání advokátem obecně jednou ze základních podmínek řízení o kasační stížnosti, ustanovení § 105 odst. 2 s. ř. s. se neuplatní v případech, ve kterých kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jež slouží toliko k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Takovým typem rozhodnutí je i nyní napadené usnesení. V projednávané věci tak ani podmínka povinného zastoupení stěžovatele advokátem nemusí být splněna.

[7] Jelikož však stěžovatel o ustanovení advokáta výslovně požádal, Nejvyšší správní soud se jeho žádostí zabýval. Podle § 35 odst. 10 s. ř. s. může předseda senátu navrhopateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Ustanovení právního zástupce je tedy podmíněno dvěma kumulativními podmínkami: 1) splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků a 2) nezbytnost zastoupení pro ochranu žalobcových práv.

[8] V nynější věci není naplněna druhá citovaná podmínka. Podaná kasační stížnost obsahuje veškeré náležitosti potřebné k jejímu projednání, zejména obsahuje petit a je z ní zřejmé, z jakých důvodů považuje stěžovatel napadené usnesení za nesprávné. Nic tedy věcnému projednání kasační stížnosti nebrání. Nadto se nejedná o posouzení natolik složitých právních otázek, které by k náležité ochraně práv stěžovatele vyžadovaly kvalifikovanou právní pomoc ustanoveného advokáta – v projednávané věci míří kasační stížnost proti usnesení soudu o zamítnutí návrhu stěžovatele na ustanovení právního zástupce. Nejvyššímu správnímu soudu proto nic nebrání v tom, aby o takto formulované kasační stížnosti věcně rozhodl, aniž by stěžovatel v důsledku své neznalosti práva mohl utrpět jakoukoli újmu. Návrh stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proto soud zamítl (výrok I. tohoto rozsudku).

[9] Jelikož kasační stížnost obsahuje všechny náležitosti a podmínka povinného zastoupení není v projednávané věci vyžadována, přistoupil Nejvyšší správní soud

pokračování

k věcnému posouzení kasační stížnosti stěžovatele. Napadené usnesení proto přezkoumal v rozsahu a z důvodů vymezených stěžovatelem v kasační stížnosti. Přihlížel při tom k případným vadám, které je povinen zkoumat z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, advokát bude ustanoven zástupcem účastníka k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právní *složitou* a jestliže potřeba ochrany práv účastníka v soudním řízení *vyjde najevo*. Kritériem pro úvahu soudu o potřebě ochrany zájmů účastníka řízení při rozhodování o návrhu na ustanovení advokáta ve věci, která není po skutkové a právní stránce složitá, je poté především *formální a obsahová úroveň žaloby*. Obsahuje-li žaloba veškeré náležitosti (je sepsána perfektně) a žalobce neuvede jediný důvod, jímž by svou způsobilost hájit sám své zájmy před soudem zpochybnil, soud žádost jako nedůvodnou zamítne (rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004-64).

[12] Stěžovatel splnění podmínek pro ustanovení zástupce spatřuje předně ve složitosti správního práva jako takového. Tato námitka však není důvodná. Jak totiž plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, nedostatek právního vzdělání obecně není důvodem pro ustanovení právního zástupce (rozsudek ze dne 14. 4. 2005, čj. 6 Ads 13/2004-20). Nelze proto akceptovat, že by obecná „složitost správního práva“ znamenala nutnost ustanovení právního zástupce z řad advokátů k ochraně práv účastníka řízení. V právě projednávané věci se přitom o skutkově či právně složitou věc nejedná. Ze soudního spisu plyne, že stěžovatelem podaná žaloba brojí proti rozhodnutí žalovaného ve věci vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, přičemž mezi stranami má být sporné zejména doručení výzvy k plnění ze strany zprostředkovatele zaměstnání stěžovateli, otázka vyloučení úředních osob (z důvodu jejich namítaného nepřátelství vůči stěžovateli), dostatečnost vypořádání stěžovatelových námitek či samotný den vydání rozhodnutí.

[13] Pokud jde o povahu projednávané věci, vyřazení stěžovatele z evidence uchazečů o zaměstnání je otázkou, která se jej jistě osobně dotýká. Podle názoru Nejvyššího správního soudu však nejde o věc, která by pro něj sama o sobě byla natolik existenčně důležitá, aby učinila ustanovení právního zástupce nezbytně nutným k ochraně jeho práv. Nelze navíc přehlédnout, že stěžovatel má rozsáhlé zkušenosti s vedením různých typů správních a soudních řízení. Jen na správní úsek městského soudu se stěžovatel v minulosti obracel s různými typy žalob (a následně brojil kasačními stížnostmi proti výsledkům řízení o těchto žalobách), a to v počtu desítek případů (celkově se v případě stěžovatele dokonce jedná o více než 300 záznamů). S ohledem na tuto dosavadní zkušenost stěžovatele lze usuzovat, že stěžovatel je schopen vystupovat v řízení před soudem samostatně. To dokládají i jím formulovaná podání (včetně žaloby v projednávané věci), jež splňují veškeré zákonné náležitosti.

[14] Právě s ohledem na dostatečnou formální a obsahovou úroveň žaloby a schopnost stěžovatele vystupovat samostatně v řízení před soudem se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěry městského soudu, podle nichž žaloba stěžovatele je projednatelná a ustanovení právního zástupce není v projednávané věci nezbytně nutné pro ochranu jeho

práv (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Tento závěr odpovídá požadavkům plynoucím z již citovaného rozsudku č. j. 4 As 21/2004-64.

[15] Na tomto závěru nic nemění ani poslední obecný a blíže nekonkretizovaný poukaz stěžovatele na jeho nepříznivý zdravotní stav. Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že zdravotní stav je důvodem pro ustanovení právního zástupce, pokud lze na základě skutečností vyplývajících ze soudního či správního spisu zjistit, že účastník řízení je osobou s duševním nebo mentálním postižením (rozsudek NSS ze dne 16. 11. 2011, č. j. 6 Ads 130/2011-30, č. 2565/2012 Sb. NSS). Tomu však v případě stěžovatele nic nenásvědčuje. Stěžovatel v řízení před městským soudem žádné své zdravotní obtíže nezmínil; obecná tvrzení o nepříznivém zdravotním stavu uvedená v kasační stížnosti poté soudu nijak nekonkretizoval a žádným způsobem je nedoložil. Pouze uvádí, že v případě nemožnosti osobně se zúčastnit jednání před soudem by jej mohl zastoupit alespoň zástupce. To však samo o sobě ničeho nevypovídá o nezbytnosti právního zastoupení k ochraně práv stěžovatele, jak vyžaduje § 35 odst. 10 s. ř. s.

[16] Pokud jde konečně o zbylá vyjádření stěžovatele v kasační stížnosti, jež se týkají aplikace norem ústavního pořádku v řízení před správními orgány či procesního postupu v rámci realizace práva na soudní ochranu a zajištění hmotné podpory a základních životních potřeb, není zřejmé, jaké mají tyto stěžovatelem předestřené obecné otázky věcnou souvislost s konkrétním závěrem městského soudu, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro ustanovení právního zástupce, resp. jak konkrétně mají tento závěr městského soudu zpochybnit. Nejvyšší správní soud se proto těmito obecnými úvahami stěžovatele blíže nezabýval.

[17] Lze tedy uzavřít, že námitky stěžovatele uvedené v kasační stížnosti nejsou důvodné. Nejvyšší správní soud neshledal ani vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Napadené usnesení městského soudu, kterým byl zamítnut návrh stěžovatele na ustanovení právního zástupce, je tudíž věcně správné.

[18] Vzhledem k uvedeným důvodům dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Proto ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. rozsudkem zamítl (výrok II. tohoto rozsudku).

[19] Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval o žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Od soudních poplatků stěžovatele předně osvobodil již městský soud výrokem I. napadeného usnesení. S kasační stížností v projednávané věci navíc poplatková povinnost není spojena (usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 196/2014-19).

[20] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému žádné náklady nemohly vzniknout, neboť řízení o kasační stížnosti se týkalo výlučně procesních práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto o nákladech řízení žalovaného nerozhodoval (výrok III. tohoto rozsudku).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 9. května 2023

JUDr. Radan Malík
předseda senátu